

Tūkstantmečio mokyklų (TŪM) programa: tinklaidė+rekomendacija nr. 1

**Epizodo tema: „Pinigai įsisavinti, o pokyčio – nėra.
Įtampa švietimo lauke”**

Džiaugiamės, kad domitės „Tūkstantmečio mokyklų“ programa ir švietimu Lietuvoje. Šis leidinys, lydintis programos tinklalaidės „POSTŪMIS. Dialogai švietimo pažangai“, yra skirtas pirmiausia mokytojams (-ojoms) ir kitiems mokyklų darbuotojams (-ojoms), kasdien įgyvendinantiems įvairias ugdymo veiklas ir susiduriantiems su plačiu iššūkių spektru.

Šiame laidinyje skaitykite:

1. Tinklaidžių tikslas
2. Tinklaidės lydintys rekomendacijų leidiniai
3. Apie „Tūkstantmečio mokyklų“ programą
4. Apie pirmąjį tinklalaidės įrašą
5. Nuorodos į tinklalaidėje minėtus pavyzdžius
6. Kaip įvertinti programos poveikį ir sėkmę?
7. Kodėl svarbu, kad kiekvienas pajustų sėkmę?

**POS
TŪM
IS**

dialogai švietimo
pažangai

Tai – audiotinklaidžių ciklas, kuriame nagrinėsime **švietimo klausimus** ir kalbėsime apie pokyčius mokyklose, kuriuos įgyvendins Lietuvos savivaldybės, dalyvaujančios TŪM programoje.

1. Tinklaidės lydintys rekomendacijų leidiniai

Šiame tinklaidžių cikle pašnekovus kviesime ne tik atvirai diskutuoti aktualiomis švietimo temomis, bet ir suteiksime platformą lyderystės, įtraukiojo, kultūrinio ir STEAM ugdymo praktikams (-ėms) ir kitiems švietimu besirūpinantiems žmonėms dalytis gerą patirtimi ir įrankiais. Tai alternatyva įprastiems rašytiniams leidiniams. Tikimės, kad pasitelkę šį formatą pasieksime visus Lietuvos mokytojus ir mokytojas, padrąsinsime, motyvuosime ir įkvėpsime. Visas tinklaidės papildys jų transkripcija ir tokie trumpi leidiniai kaip šis. Transkripcijos tikslas – pagelbėti žmonėms, kuriems sunkiau klausyti, ir sudaryti galimybę pasižymėti svarbius akcentus. Leidiniuose siekiama aprašyti ir pateikti tinklaidėje aptartus, temai aktualius įrankius ir idėjas.

2. Tinklaidės lydintys rekomendacijų leidiniai

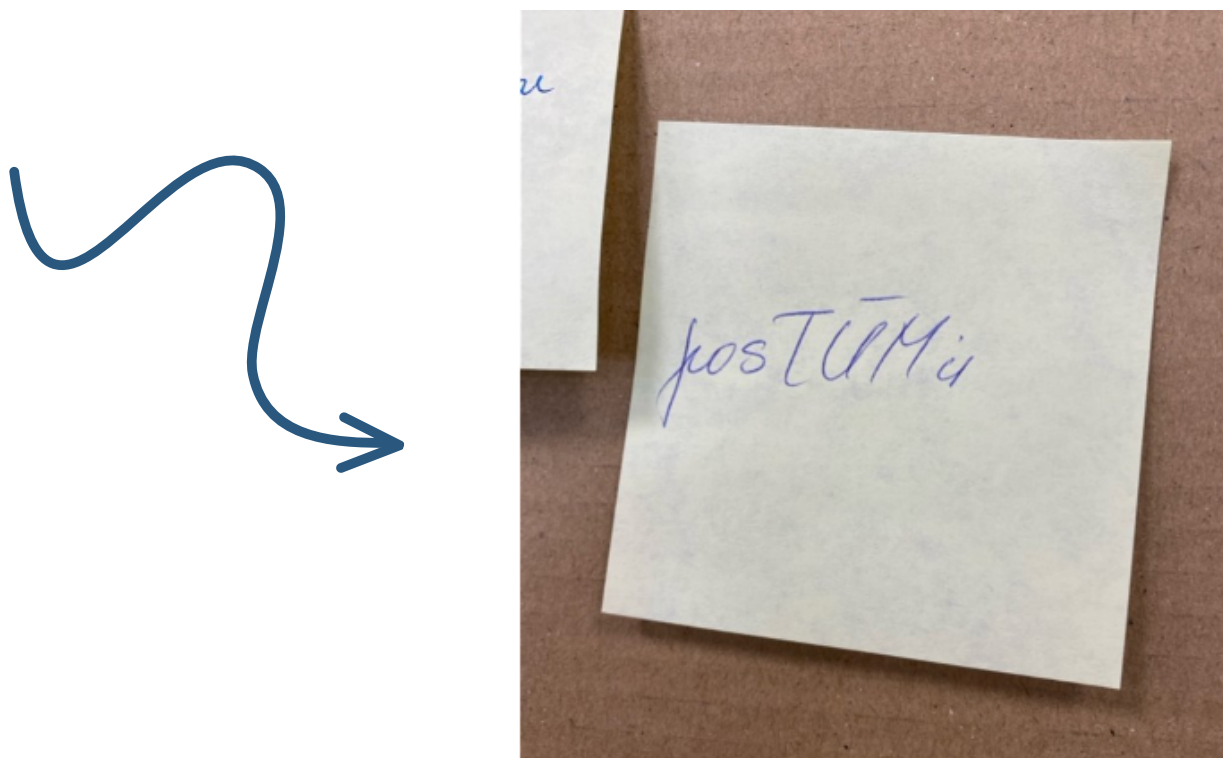
Šis ir kiti tinklaidės lydėsiantys nedidelės (5–10 psl.) apimties informaciniai leidiniai yra praktinės rekomendacijos mokytojams dėl STEAM, kultūrinio, įtraukiojo bei lyderystės paremto ugdymo įgyvendinimo. Jose pateikiama su tinklaidės tema susijusi medžiaga, iliustruojamos joje aptartos idėjos, pateikiamos nuorodos ir praktiniai įrankiai su aprašymais, kuriuos galėsite naudoti savo kasdienėje veikloje.

Tinklaidžių ciklą pavadiname simboliškai – „POSTŪMIS. Dialogai švietimo pažangai“. „Tūkstantmečio mokyklų“ programa yra visų pirma švietimo pažangos programa – tai iliustruoja programos siekį patobulinti, modernizuoti, pagerinti švietimo sistemos būklę Lietuvos savivaldybėse. Pagrindinis programos tikslas – sumažinti mokinių pasiekimų atotrūkį tarp skirtingų savivaldybių ir savivaldybių mokyklų.

Kartu mums norisi kalbėti temomis, kurios susijusios su švietimo pažanga.

Aptarti kertinius stabdančius iššūkius, ieškoti sprendimų, įvardyti ir skleisti jau veikiančias, bet dar mažai žinomas strategijas, kurias taiko savivaldybės, mokyklos ir mokytojai (-os).

Šios tinklalaidės įkvėptos „Tūkstantmečio mokyklų“ komandos, dirbančios Europos socialinio fondo agentūroje, bendro darbo su 58 Lietuvos savivaldybėmis, rengiant ir įgyvendinant jų švietimo pažangos planus. Tinklalaidės pavadinimas sugalvotas planų rengimo etape vykusių bendrakūrybos dirbtuvių metu (žr. nuotrauką).

3. Apie „Tūkstantmečio mokyklų“ programą

Įsibėgėjant planų įgyvendinimo procesui galime pasidžiaugti, kad programoje dalyvauja 58 (iš 60) Lietuvos savivaldybės ir 270 (iš 918) savivaldybių pavaldumo bendrojo ugdymo mokyklų, kuriose mokosi daugiau nei 40 proc. visų šalies mokinių. Šių savivaldybių planams įgyvendinti iki 2026 metų balandžio mėnesio skirta daugiau nei 230 mln. eurų iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondo lėšų bei valstybės biudžeto lėšų, kurios skirtos pridėtinės vertės mokesčiui kompensuoti.

Pažangos planų rengimo procesą, „Tūkstantmečio mokyklų“ programoje stiprinamų mokyklų veiklos tobulinimo sričių (lyderystės veikiant, įtraukiojo, kultūrinio ir STEAM ugdymo) ir tinklaveikos principo aprašymus, geruosius požymius ir patarimus savivaldybių komandoms galite rasti mūsų 2023 metais išleistame leidinyje „Tūkstantmečio mokyklų“ programa: Švietimo pažanga įgyvendinant pokyčius savivaldybėse“

TURINYS

4 Apie šį leidinį
5 Įžanga

I DALIS

II Lyderystė veikiant
20 Įtraukusis ugdymas
31 Kultūrinis ugdymas
38 STEAM ugdymas
47 Mokyklų veiklos tobulinimo sričių dermė

II DALIS

56 Savivaldybės švietimo situacijos analizė
67 Strategijos ir plano kūrimas
106 Plano įgyvendinimas ir veiklų stebėseną

PRIEDAI

116 „5 kodėl?“ metodas
117 Problematikos išsiginymui užduotys (iš bendros kūrybos dirbtuvių)
128 Sričių koordinatorių atsakomybių aprašai
134 Pamokų laiko organizavimas
135 Literatūros sąrašas

**Parsisiųsti
leidinį**

arba

www.tukstantmeciomokyklos.lt

Jeigu apie „Tūkstantmečio mokyklų“ programą skaitote arba girdite pirmą kartą, rekomenduojame apsilankyti atnaujintoje programos internetinėje svetainėje. Siekiant gilesnio supratimo apie programą galite paskaityti oficialų programos aprašą [čia](#).

Kviečiame sekti TUM programą socialinėse medijose, spausti [čia](#):

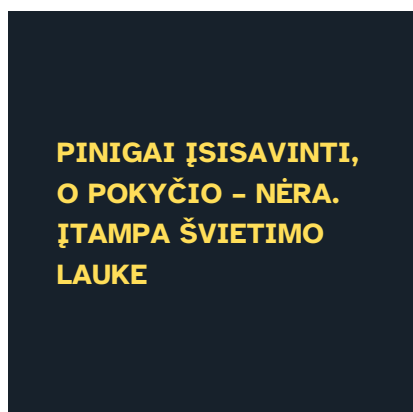

3. Apie pirmąjį tinklalaidės įrašą

Tinklalaidžių ciklą pradėdame epizodu su intriguojančiu pavadinimu: „Pinigai įsisavinti, o pokyčio – nėra? Įtampa švietimo lauke“. Pagrindinės tinklalaidėje aptariamos temos:

- svarbiausios švietimo aktualijos šiandien,
- kaip įvertinti pokytį,
- kodėl į pokyčius esame linkę žvelgti priešišškai,
- kokie mitai sklinda apie „Tūkstantmečio mokyklų“ programą,
- kaip komunikuoti apie gerąsias patirtis,
- kas svarbiausia įgyvendinant pokyčius.

Pokalbis vyksta tarp keturių tinklalaidės dalyvių: vedėja Viktorija Urbonaitė kalbina „Tūkstantmečio mokyklų“ programos vadovę Juditą Šarpienę, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorę Jurgitą Banienę ir psichologę, vadybos ir švietimo lyderystės konsultantę Solveigą Grudienę.

5. Nuorodos į tinklalaidėje minėtus pavyzdžius

Pokalbio metu Jurgita Baniienė dalijosi gerosiomis Anykščių rajono savivaldybės mokyklose įgyvendintomis iniciatyvomis, kurias pristatė kaip sėkmingus Europos Sąjungos fondų finansuotus pokyčių projektus. Šiais dviem švietimo projektais siekiama patobulinti darbo formas. Pasak Jurgitos, pokyčiai prasideda mūsų galvose, o šie du projektai labai gerai iliustruoja, kad, norint išspręsti iššūkį, kartais reikia keisti mąstymo ir darbo būdus. Su projektais galite susipažinti čia:

- [„Anykščių rajono savivaldybės mokyklų pažangos skatinimas diegiant Vaiko emocinės gerovės aplinkos \(VEGA\) modelį“](#)
- [„Inovatyvių metodų taikymas kritinio mąstymo ugdymui, naudojant Apribojimų teoriją“](#)

Kalbantis ir diskutuojant Solveiga Grudienė dalijosi dr. Johno Kotterio įžvalgomis apie pokyčių valdymą. Pasidomėti dr. Johno Kotterio įžvalgomis ir atsisiųsti nemokamą leidinį galite čia [„The 8 Steps For Leading Change“](#).

6. Kaip įvertinti programos poveikį ir sėkmę?

Pokyčiai ir postūmiai pasimato tik tada, kai apie juos kalbama garsiai, kai dalijamasi patirtimi iš pirmųjų lūpų.

Nelengva įvertinti ir parodyti, kokį pokytį ir pridėtinę vertę švietimo sistemoje sukurs „Tūkstantmečio mokyklų“ programos įgyvendinimas, ypač jei norisi išvengti tik formalių ar skaitinių rodiklių.

Tačiau jei apie tai viešai komunikuoja patys programos dalyviai (-ės), mokyklos, mokytojai (-ojos) ir net mokiniai (-ės), tas pokytis tampa daug artimesnis bet kuriam žmogui.

Minėtoje tinklalaidėje diskutavome apie tai, kaip „įžeminti“ tokios apimties, kokia yra „Tūkstantmečio mokyklų“ programa, idėjas, tikslus ir pasiekimus. Priėjome išvadą, kad šios programos „įžeminimas“ įvyksta ne programos vykdytojo (ESFA), bet kiekvienos savivaldybės komandos lygmenyje – čia ji tampa aktuali tos savivaldybės problemų sprendimui ir iškeltų tikslų siekimui, bendros vizijos įgyvendinimui.

Susipažinti su pokyčiais ir veiklomis, kurie vyksta „Tūkstantmečio mokyklų“ programoje dalyvaujančiose mokyklose, galite sekdami programos puslapį Facebook'e (<https://www.facebook.com/tumprograma>) ir programos internetinėje svetainėje (<https://tukstantmeciomokyklos.lt/>), kur mūsų komanda, savivaldybės ir mokyklos dalijasi savo patirtimis.

Ne mažiau svarbu ir tai, ar žinome, kodėl vienas ar kitas pokytis yra reikalingas, kodėl jis yra įgyvendinamas. Tam būtina išsigryninti giluminę priežastį, sukėlusią norimą keisti situaciją, pagrindžiančią pokyčio poreikį. Tinklaidėje trumpai paminėtas populiarus „5 kodėl?“ metodas, naudojamas projektų valdyme. Jis jau padėjo programoje dalyvaujančioms savivaldybėms išsigryninti joms aktualias švietimo problemas ir įsivardyti siekiamus tikslus bei uždavinius. Su metodu detaliau galite susipažinti mūsų parengtame leidinyje „Tūkstantmečio mokyklų“ programa: Švietimo pažanga įgyvendinant pokyčius savivaldybėse“ (<https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/TUM-rekomendaciju-leidinys.pdf>), 116 puslapyje.

7. Kodėl svarbu, kad kiekvienas pajustų sėkmę?

Svarbu ir tai, ar sudarome sąlygas visiems švietimo sistemos dalyviams (-ėms) patirti sėkmę – mokantis, kasdienėje veikloje, įgyvendinant pokyčius. Tai tampriai siejasi su tuo, ką savo teorijoje apie augimo ir fiksuotą mąstyseną sako amerikiečių psichologė Carol Dweck. Anot psichologės, žmonės, kurie pasižymi augimo mąstysena būdingais bruožais, yra linkę džiaugtis gavę galimybę išspręsti problemą arba iššūkį, renkasi mokytis vietoje to, kad sukčiautų ar nusirašintų (t. y. ieškotų lengvesnių kelių užduočiai atlikti), o nesėkmės atveju ieško galimybių pasimokyti iš savo klaidų. Tokioje pačioje situacijoje fiksuotą mąstyseną turintys žmonės yra linkę ieškoti kitų, kuriems pasisekė dar prasčiau negu jiems, kad galėtų pasilyginti, tokie žmonės taip pat yra linkę bėgti nuo problemų ir iššūkių, juose nemato galimybės tobulėti.

Šiandieninėje visuomenėje, o ypač švietimo sistemoje, mums reikia kuo daugiau žmonių, kurie pasižymėtų augimo mąstysena. Tai aktualu ne tik mokiniams (-ėms), bet ir mokytojams (-ojoms), kitiems švietimo sistemos dalyviams (-ėms). Carol Dweck sako, kad

jei norime, jog daugiau žmonių naudodamiesi augimo mąstysenos privalumais patirtų sėkmę, turėtume pagirti vieni kitus ne tik už pasiektus rezultatus, bet ir už procesą – pastangas, sukurtus planus, strategijas, mąstymą ieškant sprendimų, asmeninį augimą.

Norėdami išsamiau susipažinti su šios psichologės teorijomis ir tyrimais, skaitykite jos knygą „Mindset: The New Psychology of Success“, o su šia teorija galite susipažinti 2015 m. Carol Dweck skaitytoje kalboje bei klausimų ir atsakymų sesijoje: https://www.youtube.com/watch?v=-71zdXCMU6A&ab_channel=TalksatGoogle.

Ačiū, kad klausėtės tinklalaidės ir skaitėte rekomendacijas. Sekanti tinklalaidė jūsų lauks lyderystės veikiančią temą, kurią lydės ir aktualios rekomendacijos.

TŪM Tūkstantmečio
mokyklų
programa

 Finansuoja
Europos Sąjunga
NextGenerationEU

 NAUJOS KARTOS
LIETUVA

esfa EUROPOS
SOCIALINIO
FONDO
AGENTŪRA

 **ŠVIETIMO,
MOKSLO IR SPORTO**
MINISTERIJA